YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
Ympäristöneuvos Petteri Katajisto

LiV 22.11.2017
HE 145/2017 vp

Hallituksen esitys laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi

Hallitus on antanut eduskunnan käsiteltäväksi otsikossa mainitun lakiesityksen, joka muodostaa toisen vaiheen liikenteen palveluita koskevassa lainsäädäntökokonaisuudessa. Ympäristöministeriö on antanut lausuntonsa liikennepalvelulakia koskevista hallituksen esityksistä sekä ensimmäisessä (20.5.2016) että toisessa (8.6.2017) vaiheessa.

Ympäristöministeriö on katsonut asiaa erityisesti kestävän liikkumisen edistämisen ja maankäytön ja liikennejärjestelmän yhteensovittamisen kannalta. Keskeisiä näkökohtia ympäristöministeriön lausunnoissa:

- Toimivien matkaketjujen rakentaminen ja edellytysten luominen niille on tärkeää kestävän liikkumisen kannalta. Liikennepalvelulaki sisältää pitkälti samansuuntaiset tavoitteet.
- Uusien mm. digitalisaation ja jakamistalouden mahdollistamien liikkumispalveluiden vaikutukset ympäristöön riippuvat pitkälti siitä, saadaanko niillä vähennettyä henkilöautoilua, ja muodostavatko ne toimivan kokonaisuuden ”runkojoukkoliikenteen” kanssa. On mahdollista, että uudenlaiset ns. MaaS palvelut voivat myös lisätä (auto)liikennettä, ellei järjestelmää suunnitella riittävästi kokonaisuutena.
- Vaikutusten arviointi mm. edellä esitetystä näkökulmasta on nähty haasteena lainvalmistelun kireässä aikataulussa.
- Yhdyskuntien toimivuuden ja maankäytön suunnittelun pitkäjänteisyyden kannalta luotettavan ja toimivan sekä eri väestöryhmien saavutettavissa olevan joukkoliikennejärjestelmän jatkuvuus tulee varmistaa.
- Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että erityisesti suurilla kaupunkiseuduilla ja kaupungeissa asukkailla säilyy mahdollisuus käyttää vakiintuneisiin reitteihin, pysäkkeihin ja aikatauluihin perustuvaa monipuolista joukkoliikennejärjestelmää, jota uudet liikennepalvelut hyvin täydentävät ja tukevat.

Kansainvälisten ilmastovelvoitteiden toteuttamiseksi on liikenteelle asetettu Suomessa varsin haastava 50 %:n päästövähennystavoite vuoteen 2030 mennessä. Tämä edellyttää laajaa keinovalikoimaa, ja kaikkien liikennejärjestelmää koskevien ratkaisujen vaikutusten arviointia myös siitä näkökulmasta, vievätkö ne tavoitteen vaatimaan suuntaan vai siitä poispäin.

Suurimmilla kaupunkiseuduilla liikennejärjestelmän (ml. joukkoliikennejärjestelmä) ja maankäytön sekä asumisen suunnittelua tehdään kaupunkien ja seudullisen joukkoliikenteestä vastaavan viranomaisen sekä valtion yhteistyönä, työvälineinä mm. MAL-sopimukset. Tämän työn edellytykset on turvattava jatkossakin, mm. arvioimalla lainsäädännön vaikutuksia niihin.